

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

N ante A

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Proditor ut sevi perit auriga tyranni, Qa) nova Myrtor nomena fecit aqua, &c.
Mys, Myos, uis, Nomen fuit calatoris, qui claruit argento celando. Martialis lib. 8. Quis labor in phiala, docti Myos, an ne Myronis? & Est item Mys, Piscis marini genus, cuius meminit Plin. lib. 32. cap. 11: Hunc & Murem marinum appellant, & in litore ova parere asserunt, strebedq; facta ea terra operire: trigelimo q; die terra resossa, scortum in aquam ducere. Vide eundem lib. 9. cap. 51.
Mythia, [uvis. Vulgo desina & servia. Ger. Ein landtschafft des mündich Asia, so ist an den Hellespontum.] Regio est minoris Asia ad Hellespontum, Troadi: cōtermina: cuius incolae Myti dicitur sunt, abjectissimę conditionis homines, fortisq; adeo contemptę ut cesserint in proverbium. Quoties enim hominem nullius pretii volebant denotare: Mytorum ultimum esse dicebant. Cicero pro L. Flacco: Nanque, ut opinor, Asia vestra constat ex Phrygia, Mytia, Caria, & Lydia. Vtrum igitur nostrum est, an vestrum hoc proverbium: Phrygem plagis solere fieri meliorem? Quid de tota Caria? nonne hoc vestra voce vulgatum est: Siquid cum periculo experiri velis, in Careid potissimum esse faciendum? Quid porro in Græco sermone tam tritum, atque celebratum, quam si quis despiciatui dicitur, ut Mytorum ultimus esse dicatur? Strabo etiam Mytos constituit in Europa in confinio Pannoniæ, ad Danubium fluvium, putatque Mytos Asiae populos ab his ut originem, ita & nomen duxisse. Sed hi a Plinio non Myti, sed Meti appellatur.
Mythomacedones, μυθημακεδονες, Populi sunt Asiae, in tractu majoris Mytiæ à Macedonibus oriundi: unde & nomen habent Meminit horum Plin. lib. 5. cap. 29.
Mythia, uvis, Verba Samnitum, cives Mythiani, Autor Steph.
Mythelata, μυθηλατα, Castellum Siciliae: gentile Mythelatanus. Stephan.
Mythilene, Mythilenides, Motonides, Mythilæ, Myton, &c. Vide supra in MYTYLENE, cum prima per jota.
Mythistraton, μυθηστρατον, Oppidum juxta Carthaginem, Gentile Mythistratus, Steph.
Mytus, mytuatus, μυθι, Vna ex duodecim Ioniz urbibus, triginta à Mæandri ostio distans stadiis: quam postea ob hominum paucitatem Milesii incoluerunt. Autor Strabo libro 14.

N

Narda, ναρδα, Verba Syriacæ juxta Euphratem: inde Naardanus, Steph.
Nabatha, Civitas cuiusdam nomen est.
Nabathæa, [Ναβαθηα Stephano. Ger. Ein landtschafft des bestschiffigen Arabiæ, so ist an Syrien.] Regio Arabiae, Syriae contemina, populosa in primis, & pascuis abundans: cuius metropolis est Petra, trium aut quatuor dierum itinere distans ab Hiericente, teste Strabone lib. 16. & Hinc Nabathæus, a, um, ναβαθηα, pen. prod. Iuvenal. Et quos deposuit Nabathæo bellua saltu. Et quia Nabathæa regio Orientem spectat factum est ut Nabathæus accipiat pro regionibus & populis ad Orientem vergentibus. Ovid. 1. Metam. Eurus ad aurotram Nabathæaq; regna recessit.
Nabius Tarracensis Hispaniæ fluvius. Ptolem. lib. 5. cap. 6. Norium dicit Mela.
Nabrisia, ναβριση, Ptolem. lib. 3. cap. 4, aliis Nebrissa, hodie Vnaria cognominata Hispaniæ Bæticæ civitas est.
Nabuchodonozor, Rex Chaldæorum.
Nacolla, νακολλα, uis, aliis νακολια vel νακολια, Verba Phrygiæ à Nacole nympha, vel à Nacolo Dascoli filio, aliis Nacolæ, Gentile Nacolæus. Meminit ejus Strabo lib. 12.
Nacone, νακωνη, Verba Siciliae: Gentile Naconæus, Steph.
Nacria, νακρια, Vide NYCRIA.
Nællus, ναιλλος, Verba Thraciæ, patria Constantini regis, à quo etiam condita est: gentile Naifarannus, vel Næsitannus, Steph.
Nævia, ναιβια, Nomen mulieris, à nævo sic appellata.
Nævius, Poëta antiquissimus fuit, cuius extat epitaphium apud Aul. Gell. lib. 24. cap. 2: Atrogantiz (ut inquit Gellius) Campanæ plenum. Hic & Comædiaz scripsit, quæ passim citantur à Nonio, & Festo, & Bellum Punicum primum, in quo ipse stipendia fecit, literis prodidit, ut refert Gellius ex autoritate Varronis.
Nagis, vel Nagidos, Verba inter Ciliciam & Pamphyliam à Nagide gubernatore condita. Gentile Nagidæus. Est & insula Nagidusa, Stephan.
Nagnata, Vide MAGNATA.
Nagnia, Vilumbrorum urbs in Italia. Ptolem. lib. 3. cap. 1.
Naiades, pen. cor. à singulari nominativo Najas: vel Najades, à Nais, [ναιδες, Ger. Die Göttin der Brunnen und Quasen.] dicitur nymphæ fontium, & fluviorum: ναϊς uis, quod est fluere. Porro hæc dictio nunc tribus, nunc quatuor syllabis effertur. Virg. Aegl. 6. Aegle Naiadum pulcherrima, &c. Calpurnius Aegl. 2: Adfuerit sicco Dryades pede, Najades udo, &c. & Est item Nais, Nymphæ cuiusdam nomen proprium, apud Virgil. 2. Aeglog.
Naiçus, a, um, Propert. libro 2: Supposita excipiens Naiçæ dona manu.
Naim, Civitas Galiliæ, duobus millibus distans à monte Thabor. Quo nomine Hebræis significatur fallus, sive commatio.
Nais, Fluvius qui ex Tauro monte nascens, in Pontum mergetur.
Nais, uvis, Meretrix insignis. Steph. in Eucarpia.
Nannetæ, ναννηται, Galliarum Celticæ populi, ad Oceanum sitæ, alio nomine Nannetes dicti: quorum oppidum Condivincum commemoratur à Ptolemæo libro 2. capite 8. Vulgo Nantes.
Nannetum, Verba Britannicæ ducatus. Vulgo Nantes.
Nar, ναρ, Sylvarum decus, quæ & Dryades dicuntur nymphæ, sicut Oreades montium, Hamadryades arborum, quæ cum arboribus nasci credebantur, & cum iisdem interire. Nereides vero maris nymphæ sunt appellatæ. Virgil. 4. Georg. faciles venerare Napæas.
Nar, ναρ, Populi in Lesbo, ita dicti ab Urbe Napa: unde & Apollo Napæus dicitur est.
Narata, ναρατα, Verba Aethiopiæ urbs est: olim Candæ reginæ regia: cuius meminit Strabo lib. 17.
Naripæ, ναρπη, Populi in Scythia, quorum caput vicus Nariæ, qui & Napatæ nominantur. Steph.
Nar, ναρ, Stephano, Sabinorum fluvius in Fiesello monte nascens, qui per urbem Narniam fluens, Tyberi immiscetur. Lucanus lib. 11: qui Nar Tybetino illabitur amni. Virgil. 7. Aeneid. Sulphurea Nar albus aqua. Mela præterea ejusdem nominis fluvium in Illyride constituit, qui ex Adrio monte fluens, non procul ab Epidaurum in mare Adriaticum illabitur. Plinius, Ptolemæus, & Strabo Naronem vocant.
Narame, Quod pro Dalmatiæ, sive Illyridis fluvio ineptè legatur. Vide NARO.
Naracustuma, ναρακυστουμα, Secundum Istri fluminis ostium, apud Plin. lib. 4. cap. 12.
Narcissus, Verba æliaria in Hispania, Steph.
Narbis, ναρβις, Verba Illyriæ, Steph.
Narbo, [ναρβο. Gal. Narbonne. Ger. Narbunnen/eti Statt in Langende gegen dem Rhodocuat am eberem Meer gegen.] Cognomine Martius, olim amplissimum fuit Galliarum Braccatæ emporium, teste Strab. lib. 4. hodie tutissimū Galliarum adversus Hispanos propugnaculum: à quo tota ea pars Galliarum, quæ olim Romanorum fuit provincia, nomen accepit. Martium autem Narbonem ex eo dictum putant, quod eo Cæsar ex Martia legione colonos deduxerit. Cicero pro Fonteio: Est in eadem provincia Narbo Martius, colonia nostrorum civium, specula populi Rom. ac propugnaculum illis ipsis nationibus oppositum & obiectum.
Narbonensis Gallia, [ναρβωνησις. Ger. Die landtschafft Gallia so da begriff die Provinz Langobod/Deiphinat/ vnd die Sapheret.] Teste Plin. lib. 3. cap. 4, dicta fuit tota illa Galliarum pars, quæ interno mari alluitur, ante Braccatæ dicta, à bracci villosæ vestis genere, quibus ea regio præcipuè utebatur: quum reliqua Gallia à studio nutriendæ comæ, Coma diceretur. Hæc olim fuit Romanorum provincia, quam à Narbone Marto, amplissimo ejus regionis emporio, hodie munitissimo Galliarum propugnaculo, Narbonensem provinciam appellabant. Dividitur ab Italia amne Varo, & Alpium jugis: à reliqua autem Gallia latere Septentrionalis Iura & Gebennæ montibus.
Narcissus, ναρκισσος, Vicus & urbs Cariz, inde Narcaeus, Stephan.
Naricia, Vide NARYCIUM.
Narmalis, ναρμαλις, Verba Pisidiæ: gentile Narmalcis.
Narnia, [ναρνη Stephano: Vulgo Narni. Ger. Ein Statt in des landtschafft Umbria Italia.] Umbriæ civitas, per quam Nar fluvius, ναρ, Stephano, labitur, à quo & nomen accepit. Liv. lib. 10. A. Nare flumine Narnia appellata.
Narniensis, ναρνησις, Narniæ populi.
Naron, sive Naro, onis, [ναραν. Vulgo Narenta. Ger. Ein Fluss in Dalmatien/ heist jetzt Narenta.] Fluvius Dalmatiæ sive Illyrii, juxta Epidaurum in mare Adriaticum influens: quem Pomponius Mela Narem appellat. Vide supra in dictione NAR.
Naron, pen. prod. Liburniæ oppidum, oppositum Naroni fluvio: unde & nomen accepit, à Solona LXXII. M. pass. distans. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Narces. *[Sapienter]*. Ger. Ein Oberster des Kessels Infuliani videtur dicitur.] Suidas, Eunuclus, Iulianus principis cubicularius: bibiopolita prius, deinde ob animi virtutem paupertatis honore auctus, vir religionis pietateque praeditus. Is in locum Belisarii ducis in Italiam missus, decem annos variis eventibus peragravit, tandemque Gothos insigni praelio fudit ad Anienem fluvium, quem & ponte primus intravit, quantum rerum negotio illa temporum diuturnitate memoria obscuraretur, saxo eas insculpendas curavit insigni epigrammate, quod etiam hodie in Anienis ponte legitur. De quo vide apud Volaterranum.

Narthecissus. *[Sapienter]*. Insula est in mari Carpathio, cuius meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Narycium. *[Sapienter]*. Quod & Naryx, *[Sapienter]* & Naryce, *[Sapienter]* dicitur. Oppidum fuit Locrorum vetustissimum: à quo Ajax Narycius, & populi Narycii dicti sunt. Virg. 3. Aen. Hic & Narycii posuerunt moenia Loeri. Abundat autem pice optima quae Narycia dicitur. Virg. 2. Georg. Et juvat undantem buxo spicere Cytorum, Naryciaque piceis lucos.

Nasamonés, *[Sapienter]*. pen. prod. *[Sapienter]*. Ger. Videtur in Libya foete.] Sunt populi Libyae, navium Syrtibus involutarum spoliatores. Lucan. lib. 9. Hoc tam segne solis, raras tamen exeret herbas Quae Nasamon, gens dicitur legi qui proxima ponto Nudus ara tenet, quae mundi barbara damnis Syrtis altitnam litoreis populorum arenis laminet & nullos portus tangente castra Novit operis: sic cum toto comercio mundo Nafragiis Nasamones habent. Hinc Nasamonius, & Nasamonias dicitur.

Natio, onis. *[Ger. Die Blum der gduffen]*. Nomen dex, nativitatum praeditis: de qua sic Cicero tertio de Natur. deorum: Putat dex sunt, speculatives, credo, & vindices facinorum, & scelus. Quod si tales dei sunt, ut rebus humanis intersint, Natio quoque dea putanda est: cui, quum fana circumus in agro Ardenti, rem divinam facere solemus: quae quia partus matronarum tutelatur, à nascentibus Natio nominata est.

Nasica, *[Sapienter]*. pen. prod. *[Sapienter]*. P. Scipionis cognomen fuit. Hic ad huc auctoritate à Senatu vir optimus iudicatus, Magnam matrem deorum hospitio suscepit, donec ei templum edificaretur: unde à Iuvenale Hospes numinis loci appellatur. Huius etiam ductu Tiberius Gracchus seditionis concionibus statum Republicae labefactis, fragmentis subsellio in concione est oppressus. Vide Cic. in Orat. pro C. Rabirio perduellionis reo.

Nasium. Ptolem. auctore lib. 2. cap. 9. Galliae Belgicae urbs.

Naspus. *[Sapienter]*. Urbis Thraciae, Steph. Vide NESPUS etiam.

Nastes. *[Sapienter]*. Fuit frater Amphimachi, & quum cum illo in Caras habens imperium, qui Priamo adversus Græcos supplicat miserant, teste Homero lib. Iliad. 2.

Natisio. Venetiae fluvius, Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Navalia, Ptolem. libro 2. capite 22, Urbis Germaniae, Vulgo Ost.

Navaria. *[Ger. Ein Landtschafft in Hispania west gegen Mittelnacht gegen]*. pars Hispaniae Septentrionalis, vetus Aetion. Vasconibus adjacet: ad Meridiam vero Tarraconiam habet regionem.

Naucratis. *[Sapienter]*. Stephanus, civitas in Aegypto, à Meseis condita, quum mari portuebatur, teste Strabone lib. 17. Ejus incolae Naucratenses appellantur.

Naulorum. Civitas in Liguria, à portu & turribus in clerta: & vadum Sabatorum portus, à quo decem millibus distat Sabatia.

Naulochum. *[Sapienter]*. Locrorum oppidum est, teste Plinio lib. 4. cap. 3. Est item Naulochum sive Naulochus, Thraciae oppidum: non procul ab Hæmo monte: cuius meminit idem Plin. lib. 4. cap. 11. Stephanus præterea Naulochum urbem in Ionis collocat, alio nomine Smyenam appellatam.

Naupactus. *[Sapienter]*. Ger. Ein fämmele Statt in Netotta.] Oppidum est Aetoliae, non procul à Locris: ita dictum (inquit Stephanus) *[Sapienter]* quod à Naulochi monte: hoc est, ab Heraclidarum navalibus. Vide Strab. lib. 9. Hinc Naupactus, a. um, *[Sapienter]*. & Naupacteus, pen. prod. *[Sapienter]*: ut Naupacteus Achelous. Ovid. 2. Fastorum.

Nauplii. *[Sapienter]*. Agri Argivi oppidum est, & portus Argorū: qui & inde nomen accepit, quod naves eo soleant applicare. Auctor Strab. lib. 8.

Nauplius. *[Sapienter]*. Palamedis pater fuit, qui ut mortē filii, falsa Vlyssis accusatione oppressi, ulcisceretur, Graecis tempestate laborantibus, ex Capharaco monte ignem ostendit. bonamque classis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portum, annu vigilem, in aspectum scopulos pellexit, miserandoque perdidit naufragio. Postea verò quum intellexisset Vlyssē & Diomedem, quibus eas insidias potissimum struxerat, incolumes evasisse, dolens impavens seipsum in mare precipitem dedit.

Naupliades. *[Sapienter]*. Patronymicum masculinum, quod pro Palamede accipitur, Nauplii filio.

Naupontus. *[Sapienter]*. Strab. lib. 7, oppidum est Ithacae, Tarentum colonia, ad fluvium Corcoram.

Nauportus. *[Ger. Ein fass in Thracien]*. Ithacae fluvius est, inter Aemoniā & Alpes nascens, nomen habens ab Argonaute, quam Argonautae humeris eo usque delatam per hunc fluvium subveherunt. Auctor Plin. lib. 5. cap. 18.

Nausicae. *[Sapienter]*. Alcinoi Phaeacū regis filia, & Antea quum exisset ex urbe cum pedisequis, iussitque ad flumen Ithacae vestes, vidit Vlyssē naufragum in litore sedentem, nudum, arborum ramis circumtectum, cui oranti & vestes dedit, & in regiam patris sui ire iussit. De hac Martial. libro 2. Siliis Nausicae patris concederet hortos, Alcinoi possem dicere, malo meus.

Naufimenes. *[Sapienter]*. Vir Atheniensis, cuius uxore quum liberos in incesta deprehendisset, indignitate facinoris perterrita vocem amisit.

Naufithous. *[Sapienter]*. Rex Phaeacum, Neptoni filius & Peibae Euiymedontis filius, & Pater Alcinoi.

Navius Accius, Insignis Augur fuit, qui sub Tarquinio Prisco Romanorum rege Romam: quem Liv. lib. 1. ab Urbe condita fabulatur nova vula cotem discidisse: meminit huius Cato in sept. in lib. de Divinat.

Naxos. *[Sapienter]*. Ger. Eine auf dem Eyrin Insel in Egeen Meer gelegen.] Vulgo Niochia, Insula in Aegeo, una ex Cycladibus: ceteras superans, antea Strongyle dicta. Hic Dia post appellata fuit: verum quum Cates ex Lamia profectus, duce Naxo cum occupasset: à duce Naxon appellatur. Hanc diosyllaba à vinearum fertilitate dici scribit Plin. lib. 4. cap. 12. Vel quis (ut alii volunt) solā Naxix mulieres octavo mense partant, quæ & Liber pater natus creditur. Sive quis foas in cavino dat. Distat à Delo septem millibus.

Naxus, a. um, *[Sapienter]*, unde Naxius arder apud Columellam, quo significatur Ariadnæ corona. Naxus: ferunt postea) insula Naxo relicta Ariadne à Theseo, nuptias cum Theseo fecit, coronamque, quam à Venere, & Hæmi dono accepit, inter sydera relata fuit.

Nazaræus. *[Sapienter]*. *[Sapienter]*. Cōsecratus dicitur & à Nazareth Nazarenus Christus dictus est.

Naxia. *[Sapienter]*. Insula prope Lemnum, in qua nonnulli volunt Phloctem hydri mortis fuisse interfectum. Plin. lib. 2. cap. 17. & insulae enatis, inter Lemnum & Hellepontum Nea.

Naxos. *[Sapienter]*. Nomen est nymphæ, quæ peperit Soli duas filias, Phaeclusam & Lampetiam, quæ armenta Solis transiit Vlyssis iuxta Siciliam ostendit, & Esteris mulieris nomen proponit apud Virgilium Arglog. 3: dum fovet ille Naxam.

Naxus. *[Sapienter]*. Fluvius est in extremis Italiae partibus, non procul à Lucino promontorio, & Crotonæ urbe. Vide Plin. lib. 3. cap. 11.

Naxos. *[Sapienter]*. Pictoris nomen, qui Venetiam pinxit, Naumachiam Aegyptiorum & Persarum: item stellum bibentem in litore, & crocodillum ei insidiantem. Auctor Plinius libro 35. capite 10.

Naxodrus. *[Sapienter]*. Troadis oppidum, postea Peperent nomen natum, teste Plinio lib. 5. cap. 30. Stephanus Neaxodrus, *[Sapienter]* appellat.

Neapolis. *[Sapienter]*. Ital. Neapoli. Ger. Ein gemattigt Statt gen in Campania der dōtschafft Italiae em Meer.] Civitas est Campaniae à Chalcidensibus condita, quæ quum à Cumas esset everta, ingruente acerbissima peste, ita jubente Apolline oraculo, ab iisdem splendidius est restituta: binasque civium partem eo translata, ad differentiam veteris urbis, Neapolis est appellata. Hæc & Parthenope dicitur, à nomine Sieris ibi sepulta. Auctor Plin. lib. 3. cap. 3. Suid. Neapolis nomen imitatio dicitur, *[Sapienter]* quod à Naulochi monte: hoc est, ab Heraclidarum navalibus. Vide Strab. lib. 9. Est item eius nominis Carthæ urbs ad Iabū sinum, eodem auctore. Neapolis, quæ & Lepis magna, Proconneso lib. 4. cap. 3, urbs juxta Syrtim partem, quam Tarpolim hodie vulgus appellat.

Neapolitanus, a. num, Qui ex Neapoli est, *[Sapienter]*.

Nearchus. *[Sapienter]*. Iavae s. eximie pulchritudinis, cuius meminit Horat. lib. 3. Carminum.

Nebis, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 6, Tarracontis Hispaniæ fluvius Benis Straboni dictus lib. 3.

Nebrodes, *[Sapienter]*. Mons in Sicilia, cui domarum copia nomen dedit. Est & unum ex Bacchi cognominibus.

Nebros, *[Sapienter]*. Clarissimus ex Alcibiadis fuit in Cō insula, vel Pythiae testimonio: unde Nebride dicitur, ex quibus & Hippocrates, Stephanus in Cō.

Necepsus, Nomen auctoris, de quo Firmicus libro 8. sic inquit Hanc locum divinus ille Necepsus, ut remedia valeat dicitur, *[Sapienter]* verat.